USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Broj: U-III-2992/2018
Zagreb, 8. studenoga 2018.

Ustavni sud Republike Hrvatske, u Drugom vijeću za odlučivanje o ustavnim tužbama, u sastavu sutkinja Ingrid Antičević Marinović, predsjednica Vijeća, te suci Mato Arlović, Snježana Bagić, Mario Jelušić, Rajko Mlinarić i Miroslav Šumanović, članovi Vijeća, u postupku koji je ustavnom tužbom pokrenuo Ante Čović iz Zagreba, kojeg zastupa Maro Mihočević, odvjetnik u Zagrebu, na sjednici održanoj 8. studenoga 2018. jednoglasno je donio

O D L U K U

I. Ustavna tužba se usvaja.

II. Ukida se Mišljenje Etičkog povjerenstva Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu o sukladnosti postupanja prof. dr. sc. Ante Čovića, prof. dr. sc. Line Veljaka i prof. dr. sc. Branka Despota s načelima i pravilima Etičkog kodeksa Sveučilišta u Zagrebu klasa: 053-01/18-01/460, ur.broj: 3804-850-18-1 od 9. srpnja 2018.

III. Predmet se vraća Etičkom povjerenstvu Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu na ponovni postupak.

O b r a z l o ž e n j e

I. POSTUPAK PRED USTAVNIM SUDOM

1. Ustavnu tužbu podnio je Ante Čović iz Zagreba (u daljnjem tekstu: podnositelj), kojeg zastupa Maro Mihočević, odvjetnik u Zagrebu. Ustavna tužba je pravodobna i dopuštena.

Ustavna tužba podnesena je protiv akta označenog kao Mišljenje Etičkog povjerenstva Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu o sukladnosti postupanja podnositelja, prof. dr. sc. Line Veljaka (u daljnjem tekstu: član sveučilišne zajednice) i prof. dr. sc. Branka Despota (u daljnjem tekstu: član sveučilišne zajednice) s načelima i pravilima Etičkog kodeksa Sveučilišta u Zagrebu klasa: 053-01/18-01/460, ur.broj: 3804-850-18-1 od 9. srpnja 2018. (u daljnjem tekstu: osporeno Mišljenje).

Osporenim Mišljenjem Etičko povjerenstvo Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (u daljnjem tekstu: Etičko povjerenstvo) odlučilo je da je konkretnim, u mišljenju potanje opisanim, postupanjima podnositelja i još dva člana sveučilišne zajednice prekršen Etički kodeks Sveučilišta u Zagrebu (u daljnjem tekstu: Etički kodeks Sveučilišta).

1.1. Podneskom zaprimljenim 18. listopada 2018. podnositelj je Ustavnom sudu dostavio dodatnu dokumentaciju te ga izvijestio o tome da iz priložene dokumentacije, a u izravnoj posljedičnoj povezanosti s osporenim Mišljenjem, proizlazi da je na sjednicu Fakultetskog vijeća Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu održanu 10. listopada 2018. uvršteno kao točka dnevnog reda "Imenovanje stručnog povjerenstva za razmatranje i utvrđivanje valjanih razloga za oduzimanje znanstveno-nastavnog zvanja prof. dr. sc. Anti Čoviću".

2. Podnositelj u ustavnoj tužbi tvrdi da su mu osporenim Mišljenjem povrijeđena ustavna prava zajamčena člancima 18. stavkom 1., 19. stavkom 2., 27., 29. stavkom 1. i 35. Ustava Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.) te članci 3., 5. stavak 2. i 19. stavak 1. Ustava.

3. Dopisima od 17. rujna 2018. i 4. listopada 2018. Ustavni sud je od Etičkog povjerenstva te dekanice Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu zatražio dostavu cjelokupnog spisa.

Dopisom klasa: 053-01/18-01/460, ur.broj: 11-850/342-18-11 od 15. listopada 2018., u kojem je izričito naglašeno da se radi o dostavi traženog spisa predmeta, Ustavnom sudu dostavljene su kopije sljedećih dokumenata:

- molbe za pokretanjem odgovarajućeg postupka povodom "Prijave dr. sc. Ante Čovića, dr. sc. Line Veljaka i dr. sc. Branka Despota zbog neetičnog postupka iznošenja lažnih podataka o radovima dr. sc. Ante Čovića prilikom izbora dr. Čovića u zvanje redovitog profesora" (2011) i "Dodatnog očitovanja uz prijavu dr. sc. Ante Čovića, dr. sc. Line Veljaka i dr. sc. Branka Despota zbog neetičnog postupka iznošenja lažnih podataka o radovima dr. sc. Ante Čovića prilikom njegova izbora u zvanje redovitog profesora" (2011) od 7. studenoga 2017.,
- "Prijave dr. sc. Ante Čovića, dr. sc. Line Veljaka i dr. sc. Branka Despota zbog neetičnog postupka iznošenja lažnih podataka o radovima dr. sc. Ante Čovića prilikom izbora dr. Čovića u zvanje redovitog profesora" od 9. veljače 2011.
- "Dodatnog očitovanja uz prijavu dr. sc. Ante Čovića, dr. sc. Line Veljaka i dr. sc. Branka Despota zbog neetičnog postupka iznošenja lažnih podataka o radovima dr. sc. Ante Čovića prilikom njegova izbora u zvanje redovitog profesora 2005." od 15. lipnja 2011.,
- obavijesti Etičkog savjeta Sveučilišta u Zagrebu klasa: 602-04/11-17/3, ur.broj: 380-157/004-12-17 od 27. srpnja 2012. o Mišljenju *ad hoc* Etičkog povjerenstva Sveučilišta u Zagrebu (klasa: 602-04/11-17/3, ur.broj: 380-004/093-11-16 od 4. travnja 2012);
- Mišljenja *ad hoc* Etičkog povjerenstva Sveučilišta u Zagrebu klasa: 602/04/11-17/3, ur.broj: 380-004/093-11-16 od 4. travnja 2012.;
- zahtjeva za davanjem mišljenja o sukladnosti postupanja prof. dr. sc. Ante Čovića, prof. dr. sc. Line Veljaka i prof. dr. sc. Branka Despota s načelima i pravilima Etičkog

kodeksa Sveučilišta klasa: 053-01/18-01/460, ur.broj: 3804-850-18-9 od 30. travnja 2018.,
- osporenog Mišljenja,
- dopisa Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu klasa: 053-01/18-01/460, ur.broj: 3804-850-18- (broj nečitak) od 13. srpnja 2018. upućenog Etičkom savjetu Sveučilišta u Zagrebu kojim se dostavlja osporeno Mišljenje,
- dopisa Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu klasa: 053-01/18-01/460, ur.broj: 3801-850/342-18-18 od 17. srpnja 2018. upućenog podnositelju kojim mu se dostavlja osporeno Mišljenje, te
- dopisa Ustavnog suda broj: U-III-2992/2018 od 4. listopada 2018. kojim se Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu ponovno poziva da Ustavnom sudu dostavi kompletni spis predmeta u kojemu je osporeni akt donesen.

II. ČINJENICE I OKOLNOSTI SLUČAJA

4. Postupak koji je prethodio ustavnosudskom postupku pokrenut je na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu (u daljnjem tekstu: Sastavnica), zahtjevom dekanice Sastavnice klasa: 053-01/18-01/460, ur.broj: 3804-850-18-1 od 30. travnja 2018. kojim je od Etičkog povjerenstva zatražila mišljenje o sukladnosti postupanja podnositelja i još dva člana sveučilišne zajednice s načelima i pravilima Etičkog kodeksa Sveučilišta, odnosno da "razmotri počinjenje" i u propisanom roku donese svoje mišljenje o eventualnim povredama članaka 17., 18., 19. stavka 5. i 20. Etičkog kodeksa Sveučilišta.

5. Zahtjev je podnesen na temelju molbe dr. sc. Tomislava Bracanovića, dr. sc. Pavela Gregorića, dr. sc. Tomislava Janovića i dr. sc. Davora Pećnjaka, svi iz Zagreba, od 7. studenoga 2017. kojom su zatražili pokretanje odgovarajućeg postupka u povodu njihove "'Prijave dr. sc. Ante Čovića, dr. sc. Line Veljaka i dr. sc. Branka Despota zbog neetičnog postupka iznošenja lažnih podataka o radovima dr. sc. Ante Čovića prilikom izbora dr. Čovića u zvanje redovitog profesora' (2011)" i "'Dodatnog očitovanja uz prijavu dr. sc. Ante Čovića, dr. sc. Line Veljaka i dr. sc. Branka Despota zbog neetičnog postupka iznošenja lažnih podataka o radovima dr. sc. Ante Čovića prilikom njegova izbora u zvanje redovitog profesora' (2011)".

U molbi su predlagatelji naveli da Odbor za etiku u znanosti i visokom obrazovanju "do danas nije donio službeno mišljenje" o njihovoj "prijavi" od 9. veljače 2011. Također, naveli su da je Etički Savjet Sveučilišta u Zagrebu razmatrao prijavu te im 27. srpnja 2012. dostavio "kratko i neodređeno" mišljenje *ad hoc* Etičkog povjerenstva Sveučilišta u Zagrebu, kojeg su dostavili uz molbu.

5.1. U prijavi od 9. veljače 2011., podnesenoj Odboru za etiku u znanosti i visokom obrazovanju, predlagatelji su u bitnom naveli da su prijavljena dva člana sveučilišne zajednice kao članovi stručnog povjerenstva za izbor te podnositelj kao pristupnik zajednički sudjelovali u ozbiljnoj znanstvenoj prijevari, lažno prikazivali odnosno prikrivali činjenice da je većina radova na temelju kojih je podnositelj izabran 2005. godine u zvanje redovitog profesora već bila vrednovana prilikom njegovog izbora u zvanje izvanrednog profesora 1999. godine. Također, naveli su da je stručno povjerenstvo neke novije radove vrednovalo dva puta u okviru istog postupka te da je podnositelj višestruko objavljivao dijelove članaka odnosno znanstvene članke. Ukazali su da bez iznošenja lažnih podataka i prikrivanja činjenica podnositelj ne bi

mogao biti izabran za redovitog profesora. Prijavu su prijavitelji odaslali "na znanje" na 13 adresa dijelom iz sustava znanosti i visokog obrazovanja ali i izravno resornom ministru (Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa).

5.2. U dodatnom očitovanju od 15. lipnja 2011., upućenom Etičkom savjetu Sveučilišta u Zagrebu, predlagatelji su istaknuli da je svrha toga dopisa sažeto iznošenje glavnih navoda izvorne prijave kao i upozoravanje na neke s tim povezane činjenice o akademskoj neopravdanosti i nezakonitosti izbora podnositelja u zvanje redovitog profesora.

6. U povodu zahtjeva dekanice Sastavnice, Etičko povjerenstvo donijelo je osporeno Mišljenje. U osporenom Mišljenju navodi se da je ono utemeljeno na članku 79. stavku 2. Statuta Sveučilišta u Zagrebu i da je dano "isključivo na temelju navoda iz prijave i očitovanja onih koji su prijavljeni". S obzirom na to da je Etički kodeks Sveučilišta donesen 15. svibnja 2007., Etičko povjerenstvo navelo je kako može iznositi mišljenje o etičnosti postupanja isključivo u razdoblju nakon donošenja tog kodeksa to jest istaknulo je da se ne može izjašnjavati o povredama pojedinih članaka Etičkog kodeksa Sveučilišta (iz prijave od 9. veljače 2011.) koje su prijavljenima stavljene na teret u vezi s izborom podnositelja u zvanje redovitog profesora koje je uslijedilo 2005. godine.

Etičko povjerenstvo istaknulo je da se, međutim, može očitovati o povredama članka 17. i članka 7. stavaka 2. i 3. Etičkog Kodeksa Sveučilišta koje su počinjene nakon njegova donošenja.

Kao "najveću" povredu Etičkog kodeksa Sveučilišta koje su, po osporenom Mišljenju počinili podnositelj i prof. dr. sc. Lino Veljak, Etičko povjerenstvo utvrdilo je kršenje članaka 10. stavka 4. i 12. stavka 2. Etičkog kodeksa Sveučilišta.

U smislu članka 35. stavka 5. Etičkog kodeksa Sveučilišta, osporeno Mišljenje sadrži ocjenu Etičkog povjerenstva o stupnju nesukladnosti i težini povrede etičkih načela uzrokovanih ponašanjem podnositelja i prijavljenih članova sveučilišne zajednice. Također, sadrži i preporuku da se "razmotri" stegovna odgovornost podnositelja.

6.1. Mjerodavni dio obrazloženja osporenog Mišljenja glasi:

> "No Etičko povjerenstvo može se očitovati o prijavljenim neetičnim postupcima počinjenim nakon što je Etički kodeks Sveučilišta donesen ... Prof. dr. sc. Ante Čović tako jest povrijedio članak 17. Etičkog kodeksa Sveučilišta, kad je, kako iz prijave ishodi, 2008. u svojemu izvještaju kao rezultat istraživanja unutar znanstvenog projekta pokrenutog 2006. naveo publikaciju u kojoj se preko pedeset posto sadržaja odnosi na rezultate istraživanja koja nisu provedena u razdoblju u kojemu se projekt odvijao. Riječ je o bugarskom prijevodu i izdanju knjige *Etika i bioetika* koje se proširuje za dva nova članka, koju je prof. dr. sc. Ante Čović naveo kao novu publikaciju za izbor u zvanje redovitog profesora u trajnom zvanju 2010. godine, premda se preko pedeset posto njezina sadržaja već, kako se u prijavi navodi, vrednovalo u čak dvama prethodnim izborima (najprije u formi članaka, a zatim i u formi knjige istoga naslova na hrvatskom jeziku). (...)
>
> No svakako najveća povreda Etičkog kodeksa Sveučilišta, kada su u pitanju prof. dr. sc. Ante Čović i prof. dr. sc. Lino Veljak, tiče se članka 10. stavka 4. ... Iz Dodatnog očitovanja ... a jednako tako i iz Očitovanja samog prof. dr. sc. Ante Čovića ishodi da su prof. dr. sc. Ante Čović i prof. dr. sc. Lino Veljak protiv prijavitelja

podnijeli privatnu tužbu za kazneno djelo klevete Općinskom kaznenom sudu u Zagrebu, što smatramo flagrantnim kršenjem ne samo netom spomenutog članka, nego i izravnom ugrozom članka 2. stavka 1. same Svrhe Etičkog kodeksa, kojim se 'obvezuju sve sastavnice, tijela i zaposlenici Sveučilišta da promiču vrijednosti specifične za sveučilišnu djelatnost u najširem smislu.' Tužba za kazneno djelo kao prijetnja svakome članu Sveučilišta koji se odvaži podnijeti prijavu za neetično postupanje relevantnim tijelima Sveučilišta i njegovih sastavnica predstavlja stoga i kršenje članka 12. stavka 2. koji priječi uznemiravanje kolega, pri čemu se uznemiravanjem smatra 'svaki čin, pojedinačan ili ponavljan, verbalni, neverbalni ili fizički, koji stvara ili pridonosi stvaranju neugodnih i neprijateljskih radnih i obrazovnih okolnosti ili koji drugu osobu zastrašuje, vrijeđa ili ponižava.'

(...) Sličnim se postupkom prof. dr. sc. Ante Čović poslužio i iste odredbe Etičkog kodeksa povrijedio i kada je, umjesto da se sam očituje ili očitovanje preda u pismenom obliku, na sastanak Etičkog povjerenstva 2. srpnja poslao svojeg opunomoćenika, odvjetnika Mara Mihočevića, koji nije član sveučilišne zajednice, a koji je - na zahtjev Predsjednice Etičkog povjerenstva da napusti sjednicu jer nije riječ o sudu niti ikakvom upravnom postupku, pa na njoj nema pravo ni prisustvovati bez nazočnosti osobe kojoj je opunomoćenikom, ni govoriti bilo što se ne tiče očitovanja o meritumu prijave - verbalnim napadima o pravničkoj nekompetenciji pokušao zastrašiti članove povjerenstva. Prof. dr. sc. Ante Čović nastavio je s pritiscima, jer su i Predsjednica Etičkog povjerenstva (6. srpnja) i ostali članovi pojedinačno (9. srpnja) zaprimili i 'Podnesak' odvjetničkog društva Mihočević & Bajs u kojemu prof. dr. sc. Ante Čović osporava udaljavanje svojega opunomoćenika sa sjednice ponovno komentirajući proceduru o kojoj nije pozvan suditi, jer o pitanjima korektnosti procedure suditi može samo Etički savjet Sveučilišta.

U zaključku ... izričemo mišljenje da je riječ o krupnom i opetovanom kršenju spomenute svrhe i načela Etičkog kodeksa Sveučilišta, koje je uključilo i neovlašteni pritisak na članove Etičkog povjerenstva sastavnice. Stoga preporučujemo razmatranje stegovne odgovornosti."

III. PRIGOVORI PODNOSITELJA

7. U ustavnoj tužbi podnositelj najprije iznosi razloge zbog kojih smatra da je ustavna tužba dopuštena, a potom obrazlaže razloge o povredama označenih ustavnih prava.

a) O dopuštenosti ustavne tužbe

7.1. Podnositelj smatra da osporeno Mišljenje predstavlja pojedinačni akt iz članka 62. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 99/99., 29/02. i 49/02. - pročišćeni tekst; u daljnjem tekstu: Ustavni zakon) jer je njime odlučeno o obvezama podnositelja, zatim jer se radi o aktu pravne osobe s javnim ovlastima i jer protiv osporenog Mišljenja nije dopušten drugi pravni put.

1. Odlučivanje o obvezama podnositelja

U ustavnoj tužbi podnositelj navodi da je osporenim Mišljenjem odlučeno o njegovim obvezama budući da ga se, kao člana sveučilišne zajednice koji ima obvezu poštovati Etički Kodeks Sveučilišta i koji u svom radu, djelovanju i ponašanju ima obvezu držati se moralnih načela i načela profesionalne etike, tereti da je počinio povrede članaka 2., 10., 12. i 17. Etičkog Kodeksa Sveučilišta i to "u vidu fabriciranja rezultata u znanstvenom i istraživačkom radu odnosno uznemiravanja kolega i vršenja pritiska na članove Etičkog povjerenstva".

2. Osporeno Mišljenje kao akt javne vlasti

Podnositelj ukazuje na to da je Etičko povjerenstvo koje je donijelo osporeno Mišljenje "integralni dio" Sastavnice Sveučilišta koje u okviru Sastavnice ima javne ovlasti jer "obavlja delegirane poslove od javnog interesa na autoritativan način i u ime javne vlasti". Ističe kako Etičko povjerenstvo nije osnovano "radi ostvarivanja bilo kakvih privatnih interesa njegovih članova, već s ciljem promicanja etičnog ponašanja i vrijednosti sadržanih u etičkim kodeksima u sveučilišnoj zajednici - a što je javni interes društva u cjelini". U nastavku navodi:

> "Sukladno čl. 47. st. 2. ZZDVO-a, visoka učilišta obavljaju svoju djelatnost kao javnu službu. Sukladno st. 3. istog članka, sveučilište i fakultet se osnivaju radi obavljanja djelatnosti visokog obrazovanja, znanstvene, stručne i umjetničke djelatnosti te druge djelatnosti u skladu sa zakonom i svojim statutom. Odredbom čl. 54. st. 3. ZZDVO-a propisano je da se statutom sveučilišta, aktom o osnivanju te općim aktima sastavnica utvrđuje način upravljanja koji osigurava integriranost funkcija sveučilišta te se ostvarenje interesa i ciljeva radi kojih je sveučilište osnovalo sastavnicu. ZZDVO u čl. 112. st. 13. ovlašćuje sveučilišta i druge znanstvene organizacije da, sukladno statutu, osnuju svoja etička povjerenstva te donesu svoje etičke kodekse. Statut Sveučilišta i Statut tuženika ovlašćuju Senat odnosno Fakultetsko vijeće na donošenje Etičkog kodeksa. Filozofski fakultet je upravo temeljem navedenih odredaba samostalno donio opće akte temeljem kojih Etičko povjerenstvo postupa, a to je učinio u okviru javnih ovlasti koje su mu delegirane zakonom. ZZDVO izrijekom daje ovlast sastavnicama Sveučilišta ... da osnuju svoja etička povjerenstva i donesu svoje etičke kodekse. Prema tome, radi se o javnim ovlastima koje su Filozofskom fakultetu delegirane temeljem Zakona.
>
> Član sveučilišne zajednice protiv kojeg se provodi postupak je u subordiniranom položaju u odnosu na Etičko povjerenstvo jer Etičko povjerenstvo ima prema njemu određene ovlasti te u konačnici donosi mišljenje kojim utvrđuje je li isti prekršio odredbe Kodeksa. Time su pravne pozicije Etičkog povjerenstva i prijavljenika nejednake odnosno navedeni subjekti nisu ravnopravni, a što je karakteristično za tijela javne vlasti koja nastupaju prema ostalim subjektima temeljem delegiranih javnih ovlasti (postupanje *iure imperii*). Slijedom navedenog, Etičko povjerenstvo Filozofskog fakulteta je javnopravno tijelo - pravna osoba s javnim ovlastima."

3. Nepostojanje drugog pravnog lijeka

U nastavku ustavne tužbe podnositelj ističe kako relevantni propisi koji reguliraju postupak pred Etičkim povjerenstvom "ne daju mogućnost pobijanja radnji u postupku pred Etičkim povjerenstvom niti je predviđen bilo kakav pravni lijek ili pravno sredstvo u odnosu na doneseno mišljenje". Dalje zaključuje, da se osporeno Mišljenje "nameće kao konačno" što je, po mišljenju podnositelja, "neprihvatljivo i potpuno apsurdno jer javno objavljena mišljenja Etičkog povjerenstva imaju dalekosežne i teške posljedice pa ista moraju biti podložna preispitivanju".

b) O razlozima ustavne tužbe

7.2. Razlozi (prigovori) podnositelja o povredama označenih ljudskih prava usmjereni su na prigovore o povredama procesnih prava podnositelja tijekom postupka pred Etičkim povjerenstvom, s jedne strane, te na prigovore o povredama pojedinih ustavnih prava u vezi samog merituma spora, s druge strane.

1. Povrede procesnih prava podnositelja

a) Imenovanje i sastav Etičkog povjerenstva

Povrede procesnih prava podnositelj obrazlaže činjenicom da Etičko povjerenstvo nije bilo imenovano niti sastavljeno sukladno mjerodavnim odredbama Etičkog kodeksa nastavnika, suradnika i znanstvenika Filozofskog fakulteta (u daljnjem tekstu: Etički kodeks Sastavnice). Naime, ukazuje na to da niti jedan član Etičkog povjerenstva koji je sudjelovao u postupku protiv podnositelja nije bio student (članak 17. Etičkog kodeksa Sastavnice), a što je razvidno iz potpisa na osporenom Mišljenju iz kojih proizlazi da su svi članovi povjerenstva bili profesori odnosno docenti.

Jednako tako, ukazuje da iz odluke o imenovanju Etičkog povjerenstva klasa: 053-01/18-01/169, ur.broj: 3804-850-18-1 od 21. veljače 2018. (u daljnjem tekstu: Odluka) proizlazi da je Etičko povjerenstvo imenovala dekanica Sastavnice uz suglasnost Fakultetskog vijeća na redovitoj sjednici održanoj 21. veljače 2018., a ne samo Fakultetsko vijeće kako je predviđeno Etičkim kodeksom Sastavnice, pa zaključuje da je osporeno Mišljenje, suprotno ustavnim normama koje određuju vladavinu prava kao najvišu vrednotu ustavnog poretka, donijelo tijelo koje je bilo nepravilno imenovano i sastavljeno.

b) Ponovno odlučivanje o istim (navodnim) povredama Etičkog kodeksa Sveučilišta

Podnositelj navodi da u odnosu na molbu od 7. studenoga 2017. za pokretanjem postupka pred Etičkim povjerenstvom, već postoji meritorno mišljenje nadležnog tijela, jer je raniji rektor Sveučilišta donio odluku o osnivanju *ad hoc* Etičkog povjerenstva Sveučilišta u Zagrebu kako bi se ispitala prijava protiv podnositelja od 9. veljače 2011. vezano za iste (navodne) povrede - plagiranje i višestruko objavljivanje znanstvenih radova povodom izbora u zvanje. To je povjerenstvo 4. travnja 2012. dalo mišljenje da podnositelj "nije počinio nikakvu povredu Etičkog kodeksa". Iz navedenog, podnositelj tvrdi, jasno proizlazi da je postupak pred Etičkim povjerenstvom protiv podnositelja u cijelosti nezakonit i nepravilan i da Etičko povjerenstvo uopće nije smjelo ponovno provoditi postupak protiv podnositelja jer je navodne povrede Etičkog kodeksa Sveučilišta već ranije ispitalo nadležno tijelo.

c) Neobjektivno utvrđivanje relevantnih činjenica i nedostatno obrazloženje osporenog Mišljenja

U nastavku podnositelj navodi da je već iz samog obrazloženja osporenog Mišljenja razvidno da Etičko povjerenstvo "niti na jedan način nije kritički ispitalo navode prijave, već je iste automatizmom prihvatilo ... obrazlažući pritom da 'prijavljeni u svojim očitovanjima nisu činjenično osporili' navode prijave o povredama koje im se stavljaju na teret, premda im nije bilo omogućeno očitovanje o sadržaju prijave". Ističe da je Etičko povjerenstvo utvrdilo da je došlo do "vrlo ozbiljne povrede Etičkog kodeksa, a da se iz samog Mišljenja ne vidi da su članovi istog povjerenstva uopće pregledali radove o čijem su plagiranju/višestrukom vrednovanju sudili odnosno koji su bili predmet prijave". Također, smatra da nije razvidno ni da su članovi Etičkog povjerenstva utvrdili bilo kakav činjenični supstrat iz kojeg bi mogao proizaći zaključak o povredi.

Dalje navodi:

> "Sukladno članku 34. Etičkog kodeksa, Etičko povjerenstvo ima pravo zatražiti očitovanja i razjašnjenja od zainteresiranih osoba. Sukladno čl. 35. Etičkog kodeksa, Etičko povjerenstvo donosi mišljenje na temelju zahtjeva i drugih primljenih podataka, Odredba čl. 34. st. 4. Etičkog kodeksa jasno propisuje da u mišljenju moraju biti navedeni razlozi njegovog donošenja. Prema tome, Etičko povjerenstvo ima ovlasti da prikupi sve relevantne informacije i mora donijeti smisleno, obrazloženo i uvjerljivo mišljenje.
>
> Takvo mišljenje u konkretnom slučaju nije doneseno jer u istom nisu dani nikakvi logični razlozi. (...)"

Arbitrarnost u odlučivanju Etičkog povjerenstva podnositelj je dodatno obrazložio navodima vezanim za odluku Općinskog kaznenog suda u Zagrebu donesenu u kaznenom postupku zbog kaznenog djela klevete kojeg je podnositelj pokrenuo protiv prijavitelja, a koji glase:

> "U konkretnom slučaju, arbitrarnost osobito dolazi do izražaja ako se uzme da je podnositelj u svom očitovanju Etičkom povjerenstvu od 2.7.2018. godine priložio presudu Općinskog kaznenog suda u Zagrebu br. K-40/11 od 4.7.2013. godine, a koja je donesena u kaznenom postupku koji je podnositelj pokrenuo protiv prijavitelja zbog kaznenog djela klevete. Kazneni postupak je podnositelj pokrenuo upravo zbog prve prijave iz 2011. godine kojom su ga prijavitelji teretili za suštinski iste etičke povrede koje su bile predmet spornog etičkog postupka.
>
> U obrazloženju te presude sud je izrijekom naveo da navodi iz prijave podnesene protiv podnositelja nisu istiniti.
>
> Dakle, ne samo da je *ad hoc* Povjerenstvo utvrdilo da podnositelj nije počinio povrede Etičkog kodeksa, već je i nadležni sud pravomoćnom presudom utvrdio da činjenične tvrdnje koje su iznijeli prijavitelji - nisu istinite. Te su činjenice bile poznate Etičkom povjerenstvu prilikom donošenja pobijanog Mišljenja, ali ih Povjerenstvo uopće nije uzelo u obzir.
>
> Upravo suprotno, Etičko povjerenstvo je u potpunosti prihvatilo sve navode prijavitelja i utvrdilo da je podnositelj povrijedio Etički kodeks (...)"

Ove navode ustavne tužbe zaključuje tvrdnjom da u postupku koji je proveden pred Etičkim povjerenstvom podnositelju nije bio zajamčen "niti minimum procesnih prava podnositelja" jer su navodi prijave *a priori* uzeti kao istiniti i točni dok podnositelju, s druge strane, nije bilo omogućeno očitovanje o sadržaju prijave, u potpunosti je zanemareno Mišljenje *ad hoc* Etičkog povjerenstva Sveučilišta u Zagrebu doneseno u istoj stvari te pravomoćna presuda Općinskog kaznenog suda u Zagrebu.

2. Povrede pojedinačnih ustavnih prava u vezi merituma spora

Podnositelj smatra da su mu osporenim Mišljenjem povrijeđena ustavna prava iz članaka 18. stavka 1., 19. stavka 2., 27. i 35. Ustava.

a) Povrede ustavnih prava zajamčenih člancima 18. stavkom 1. i 19. stavkom 2. Ustava

Ove povrede argumentira navodima da protiv osporenog Mišljenja nije predviđena mogućnost podnošenja žalbe niti bilo kakve druge kontrole zakonitosti. Ističući da odluke o povredama moralnih načela i načela profesionalne etike za podnositelja mogu imati "izrazito štetne posljedice", smatra neprihvatljivim da ocjena o kršenju

Etičkog kodeksa Sveučilišta bude "isključivo ... u rukama jednog tijela čije odluke nisu podložne revidiranju od strane više instance". Dalje navodi:

> "Uskraćujući podnositelju pravo na podnošenje žalbe povrijeđeno je njegovo pravo zajamčeno Ustavom - pravo na žalbu, ali i pravo sudske kontrole zakonitosti spornog Mišljenja kao pojedinačnog akta tijela koje ima javne ovlasti, a koje podrazumijeva stvarnu i učinkovitu, neovisnu i nepristranu sudsku zaštitu od nezakonitih akata tijela državne uprave i drugih tijela s javnim ovlastima."

b) Povreda ustavnog prava zajamčenog člankom 27. Ustava

Povredu ovog ustavnog prava podnositelj obrazlaže time što je Etičko povjerenstvo u osporenom Mišljenju kršenjem Etičkog kodeksa Sveučilišta ocijenilo to što je na sjednicu Etičkog povjerenstva održanu 2. srpnja 2018. podnositelj poslao svog punomoćnika – odvjetnika. Ukazuje na to da je predsjednica Etičkog povjerenstva "paušalnim obrazloženjem neosnovano uskratila punomoćniku mogućnost sudjelovanja na navedenoj sjednici". Nadalje, navodi da se posebno putem punomoćnika očitovao o takvoj uskrati prava na zastupanje ističući da "nije postojao nikakav razlog da se opunomoćenika udalji sa sjednice odnosno ... da je takva odluka donesena nepravilno i arbitrarno", a koje je očitovanje ocijenjeno kao daljnja povreda Etičkog kodeksa Sveučilišta od strane podnositelja, što je prema mišljenju podnositelja "apsurdno u cijelosti".

Smatra da je sukladno članku 27. Ustava u okviru etičkog postupka imao pravo angažirati pravnu pomoć s obzirom na to da se radi o postupku u kojem dolazi do primjene prava (Etičkog kodeksa Sveučilišta i drugih relevantnih propisa), i da stoga nije "postojao niti jedan razlog za udaljavanje opunomoćenika sa sjednice i potpunu negaciju prava podnositelja da bude zastupan po istom".

c) Povrede ustavnih prava zajamčenih člankom 35. Ustava

Podnositelj tvrdi da su mu osporenim Mišljenjem povrijeđena ustavna prava na dostojanstvo, ugled i čast.

Ove navode obrazlaže tvrdnjama:

> "Podnositelj ... je redoviti profesor na Filozofskom fakultetu i prorektor Sveučilišta u Zagrebu te član sveučilišne i akademske zajednice.
>
> Provođenjem nezakonitog postupka pred nenadležnim tijelom u kojem je doneseno nezakonito i nepravilno Mišljenje da je podnositelj fabiricirao rezultate svojih istraživanja odnosno da su njegovi radovi prilikom izbora u zvanje redovitog profesora višekratno vrednovani, da je uznemiravao svoje kolege i vršio pritisak na članove Etičkog povjerenstva, teško je povrijeđeno pravo podnositelja na dostojanstvo, ugled i čast.
>
> Pobijanim javnim Mišljenjem podnositelj je prikazan kao osoba koja se nečasno ponašala, počinila prijevaru u znanosti i prijetila svojim kolegama i članovima Etičkog povjerenstva. (...)"

7.3. Zaključno, podnositelj predlaže usvajanje ustavne tužbe i ukidanje osporenog Mišljenja.

8. U podnesku od 18. listopada 2018. podnositelj je izvijestio Ustavni sud da je "upravo na temelju osporenog Mišljenja" predloženo pokretanje postupka za oduzimanje znanstvenog zvanja podnositelju, koje kao radnopravnu posljedicu ima prestanak ugovora o radu podnositelja.

Navode iz podneska zaključuje sljedećim tvrdnjama:

> "Dakle, ne samo da se podnositelja Mišljenjem okarakteriziralo kao plagijatora i osobu koja teško uznemirava svoje kolege, već se temeljem istog mišljenja pokreće postupak za oduzimanje znanstveno-nastavnog zvanja podnositelja zbog etičkih povreda koje nije počinio.
>
> Takvim postupanjem dodatno se teško i nepovratno nanosi šteta ugledu i časti podnositelja, osobito ako se uzme u obzir da se informacije o podnositelju prenose medijima."

IV. MJERODAVNE ODREDBE USTAVNOG ZAKONA O USTAVNOM SUDU REPUBLIKE HRVATSKE

9. Članci 25. stavak 2., 62. stavci 1. i 2. i 70. Ustavnog zakona glase:

> "Članak 25.
>
> (1) Svatko je dužan Ustavnom sudu na njegov zahtjev dati isprave i obavijesti potrebne za vođenje postupka.
>
> (...)"

> "Članak 62.
>
> (1) Svatko može podnijeti Ustavnom sudu ustavnu tužbu ako smatra da mu je pojedinačnim aktom tijela državne vlasti, tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ili pravne osobe s javnim ovlastima, kojim je odlučeno o njegovim pravima i obvezama ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela, povrijeđeno ljudsko pravo ili temeljna sloboda zajamčena Ustavom, odnosno Ustavom zajamčeno pravo na lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu (u daljnjem tekstu: ustavno pravo).
>
> (2) Ako je zbog povrede ustavnih prava dopušten drugi pravni put, ustavna tužba može se podnijeti tek nakon što je taj pravni put iscrpljen.
>
> (...)"

> "Članak 70.
>
> U ostavljenome roku tijelo koje je donijelo osporeni akt dužno je dostaviti Ustavnom sudu sve spise koji se odnose na predmet ustavne tužbe."

V. MJERODAVNO PRAVO

a) Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju

10. Članci 2. stavak 1., 37. stavak 2. točka 3., 47. stavci 1. i 2. i 112. stavak 13. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju ("Narodne novine" broj 123/03., 198/03., 105/04., 174/04., 2/07., 46/07., 45/09., 63/11., 94/13., 139/13., 101/14., 60/15. i 131/17.; u daljnjem tekstu: ZoZDiVO), u mjerodavnom djelu, glase:

"Osnovna načela o znanosti i visokom obrazovanju
Članak 2.
(1) Znanstvena djelatnost i visoko obrazovanje predstavljaju djelatnosti od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku ...
(...)"

"Trajnost zvanja i njegov prestanak
Članak 37.
(...)
(2) Znanstveno zvanje može se oduzeti:
(...)
3. u slučajevima teških povreda etičkog kodeksa.
(...)"

"IV. SUSTAV VISOKOG OBRAZOVANJA
1. VISOKA UČILIŠTA
A. OSNIVANJE I POČETAK RADA VISOKIH UČILIŠTA
Vrste visokih učilišta i njihova zadaća
Članak 47.
(1) Visoka učilišta su sveučilište te fakultet i umjetnička akademija u njegovom sastavu, veleučilište i visoka škola.
(2) Visoka učilišta obavljaju svoju djelatnost kao javnu službu.
(...)"

"VI. ETIKA U ZNANSTVENOJ DJELATNOSTI I VISOKOM OBRAZOVANJU
Odbor za etiku, etički kodeks i etička povjerenstva
Članak 112.
(...)
(13) Sveučilišta, veleučilišta, visoke škole, instituti i druge znanstvene organizacije mogu, sukladno statutu, osnovati svoja etička povjerenstva te donijeti svoje etičke kodekse koji moraju biti usklađeni s etičkim kodeksom Odbora. Na visokim učilištima najmanje jedan član etičkog povjerenstva je student."

b) Statut Sveučilišta u Zagrebu i Etički kodeks Sveučilišta

1. Statut Sveučilišta u Zagrebu

11. Članci 2. stavak 1. i 79. Statuta Sveučilišta u Zagrebu glase:

"Status Sveučilišta
Članak 2.
(1) Sveučilište u Zagrebu je pravna osoba sa statusom javne ustanove.
(...)"

"*Etički kodeks*
Članak 79.
(1) Osobe iz prethodnog članka moraju se u svom radu, djelovanju i ponašanju držati moralnih načela i načela profesionalne etike te svoj rad temeljiti na slobodi znanstvenog i umjetničkog stvaralaštva.
(2) Senat donosi etički kodeks o profesionalnom i javnom djelovanju nastavnika, znanstvenika, umjetnika i drugih zaposlenika sukladan dostojanstvu i ugledu Sveučilišta.

(3) Za povrede radnih obveza te povrede etičkog kodeksa osobe iz stavka 1. i 2. ovoga članka stegovno odgovaraju, sukladno ovome Statutu i općim aktima sastavnica."

2. Etički kodeks Sveučilišta

11.1. Članci 1. stavci 1. i 5., 10. stavak 4., 17. stavak 1., 28. stavak 1., 29. stavak 1. i 30. stavci 1., 2. i 4. Etičkog kodeksa Sveučilišta, u mjerodavnom djelu, glase:

"I. Opće odredbe
Područje primjene i sadržaj
Članak 1.

(1) Etički kodeks Sveučilišta u Zagrebu (u daljnjem tekstu: Etički kodeks) sadržava moralna načela i načela profesionalne etike kojima se u svom profesionalnom i javnom djelovanju trebaju ravnati nastavnici, znanstvenici, umjetnici i drugi zaposlenici na Sveučilištu u Zagrebu (u daljnjem tekstu: Sveučilište).

(...)

(5) Sastavnice Sveučilišta ovlaštene su svojim općim aktom dopuniti načela i pravila iz glave II. i III. ovog kodeksa pravilima specifičnim za pojedinu sastavnicu (u daljnjem tekstu: etička pravila sastavnica). Etička pravila sastavnica ne smiju biti u suprotnosti s Etičkim kodeksom Sveučilišta."

"*Načelo poštovanja zakona i pravnih postupaka*
Članak 10.

(...)

(4) U svakome slučaju u kojem postoji neslaganje pri tumačenju i primjeni načela Etičkog kodeksa, članovi sveučilišne zajednice obvezni su nastojati da se sporna pitanja najprije riješe unutar sredine u kojoj je do povrede došlo ili kod mjerodavnih tijela Sveučilišta, u skladu s odredbama glave IV. i V. Etičkog kodeksa. Obraćanje tijelima izvan Sveučilišta treba se ograničiti na slučajeve u kojima je to primjereno i nužno.

(...)"

"Izmišljanje rezultata
Članak 17.

(1) U znanstvenom i istraživačkom radu nije prihvatljivo izmišljanje (fabrikacija) rezultata.

(...)"

"IV. Tijela koja prate ostvarenje Etičkog kodeksa
Opća dužnost praćenja i provedbe Etičkog kodeksa
Članak 28.

(1) Sva tijela Sveučilišta i njegovih sastavnica dužna su, svako u okvirima svoje nadležnosti, brinuti se za ostvarenje i unapređenje etičkih standarda na Sveučilištu i provedbu Etičkog kodeksa ...

(...)

Savjetodavna tijela za tumačenje i provedbu Etičkog kodeksa
Članak 29.

(1) Radi savjetovanja Sveučilišta i njegovih sastavnica u pitanjima ostvarenja Etičkog kodeksa te razvoja i primjene etičkih standarda u pojedinom specifičnom području, na sastavnicama Sveučilištu osnivaju se etička povjerenstva (u daljnjem tekstu: etička povjerenstva sastavnica). Etička povjerenstva sastavnica donose

mišljenja o načelnim pitanjima kao i o usklađenosti ponašanja u konkretnim slučajevima s načelima i odredbama Etičkog kodeksa.

(...)

Etička povjerenstva sastavnica

Članak 30.

(1) Etička povjerenstva sastavnica imenuje dekan uz suglasnost stručnog vijeća sastavnice, na rok od četiri godine.

(2) Etička povjerenstva sastavnica imaju tri člana. Statutom sastavnice ili općim aktom sastavnice donesenim na temelju statuta može se odrediti da etičko povjerenstvo ima veći broj članova, no ne više od pet (...) Ako se mišljenje traži u vezi s pitanjem koje se tiče ponašanja studenata ili je pitanje od neposredne važnosti za studente, povjerenstvo se proširuje za dva člana koji se imenuje iz reda studenata.

(...)

(4) Sastavnica može donijeti poslovnik etičkog povjerenstva i njime urediti pojedina pravila o radu i djelovanju etičkog povjerenstva koja nisu uređena Etičkim kodeksom. (...)"

c) Statut Sastavnice, Etički kodeks Sastavnice i Poslovnik Etičkog povjerenstva

1. Statut Sastavnice

12. Članci 2. stavci 1. i 2., 84. stavak 1. i 99. Statuta Sastavnice glase:

"*Status Fakulteta*

Članak 2.

(1) Fakultet je javno visoko učilište u sastavu Sveučilišta u Zagrebu (...)

(2) Fakultet je pravna osoba sa statusom javne ustanove i upisana je u upisnik visokih učilišta.

(...)"

"*Etički kodeks*

Članak 84.

(1) Zaposlenici se trebaju u svom radu, djelovanju i ponašanju držati moralnih načela i načela profesionalne etike te svoj rad temeljiti na slobodi znanstvenog stvaralaštva.

(...)"

"*Stegovni postupak*

Članak 99.

(1) Neizvršavanje obveza, kršenje pravila ponašanja utvrđenih Statutom Sveučilišta ili ovim Statutom ili na njima utemeljenim općim aktima te narušavanje ugleda Sveučilišta, Fakulteta i njegovih zaposlenika podliježe stegovnoj odgovornosti.

(2) Nastavnici i suradnici stegovno odgovaraju za povrede svojih radnih i drugih obveza iz rada i u vezi s radom, sukladno Statutu Sveučilišta, ovom Statutu i općem aktu o stegovnoj odgovornosti zaposlenika Fakulteta."

2. Etički kodeks Sastavnice

12.1. Članak 17. stavci 1., 2. i 3. te članak 20. Etičkog kodeksa Sastavnice glase:

"VI. Etičko povjerenstvo
Članak 17.

O kršenju odredaba ovog Kodeksa odlučuje Etičko povjerenstvo (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo) koje imenuje Fakultetsko vijeće iz reda nastavnika i studenata Fakulteta.

Povjerenstvo se sastoji od predsjednika i četiri člana.

Jedan član Povjerenstva je student.

(...)"

"VII. Završne odredbe
Članak 20.

Prilikom potpisivanja ugovora o radu nastavnik će svojim potpisom prihvatiti ovaj Etički kodeks te se obvezati na djelovanje i ponašanje u skladu s njim."

3. Poslovnik Etičkog povjerenstva

12.2. Članci 3., 4. i 11. Poslovnika Etičkog povjerenstva, u mjerodavnom djelu, glase:

"II. Sastav Povjerenstva
Članak 3.

Povjerenstvo se sastoji od pet članova, četvoro nastavnika i jednog studenta, od kojih je jedan predsjednik/predsjednica.

Članak 4.

Predsjednika i članove Povjerenstva imenuje Fakultetsko vijeće na prijedlog dekana, a člana studenta Studentski zbor Fakulteta.

(...)"

"III. Rad Povjerenstva

(...)

Članak 11.

Povjerenstvo detaljno razmatra svaki slučaj prikupljajući dodatne podatke, što uključuje razgovor s osobom protiv koje je pokrenut postupak, ali i s drugim osobama koje mogu pružiti relevantne informacije.

(...)"

VI. OCJENA USTAVNOG SUDA

13. Odlučujući o ustavnoj tužbi podnositelja, Ustavni sud morao je najprije odgovoriti na pitanje je li ustavna tužba dopuštena u smislu članka 62. Ustavnog zakona (to jest odgovoriti na pitanje predstavlja li osporeno Mišljenje akt kojim je odlučeno o pravima ili obvezama podnositelja), a potom ocijeniti jesu li učincima osporenog Mišljenja podnositelju povrijeđena ustavna prava na koja u ustavnoj tužbi upire.

A. O dopuštenosti ustavne tužbe

14. Iz citiranih odredaba ZoZDiVO-a (v. točku 10. obrazloženja ove odluke), Statuta Sveučilišta u Zagrebu (v. točku 11. obrazloženja ove odluke) te Statuta Sastavnice (v. točku 12. obrazloženja ove odluke) proizlazi da je znanstvena djelatnost i visoko obrazovanje djelatnost od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku i da sveučilišta i fakulteti kao visoka učilišta obavljaju svoju djelatnost kao javnu službu.

Iz navedenog je razvidno da je Sastavnica (Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu) pravna osoba sa statusom javne ustanove koja je upisana u upisnik visokih učilišta.

14.1. Jednako tako, iz citiranih odredaba ZoZDiVO-a (v. točku 10. obrazloženja ove odluke), Statuta Sveučilišta u Zagrebu (v. točke 11. i 11.1. obrazloženja ove odluke), Statuta Sastavnice (v. točku 12. obrazloženja ove odluke) te Etičkog kodeksa Sastavnice (v. točku 12.1. obrazloženja ove odluke) proizlazi sljedeće:

- Etički kodeks Sveučilišta sadrži moralna načela i načela profesionalne etike kojima se u svom profesionalnom i javnom djelovanju trebaju ravnati nastavnici, znanstvenici, umjetnici i drugi zaposlenici na Sveučilištu;
- Etički Kodeks Sveučilišta donosi Senat kao etički kodeks o profesionalnom i javnom djelovanju nastavnika, znanstvenika, umjetnika i drugih zaposlenika;
- sastavnice Sveučilišta ovlaštene su svojim općim aktom dopuniti načela i pravila iz glave II. i III. Etičkog kodeksa Sveučilišta pravilima specifičnim za pojedinu sastavnicu (etički kodeks sastavnice) koja ne smiju biti u suprotnosti s Etičkim kodeksom Sveučilišta;
- sastavnica Sveučilišta može donijeti poslovnik etičkog povjerenstva i njime urediti pojedina pravila o radu i djelovanju etičkog povjerenstva koja nisu uređena Etičkim kodeksom Sveučilišta;
- sva tijela Sveučilišta i njegovih sastavnica, svako u okvirima svoje nadležnosti, imaju obvezu opće dužnosti praćenja i provedbe Etičkog kodeksa Sveučilišta;
- radi savjetovanja Sveučilišta i njegovih sastavnica u pitanjima ostvarenja Etičkog kodeksa Sveučilišta i primjene etičkih standarda u pojedinom specifičnom području, na sastavnicama Sveučilišta osnivaju se etička povjerenstva koja donose mišljenja o načelnim pitanjima kao i o usklađenosti ponašanja u konkretnim slučajevima s načelima i odredbama Etičkog kodeksa Sveučilišta;
- zaposlenici koji obavljaju sveučilišnu djelatnost odnosno zaposlenici Sastavnice dužni su držati se u svom radu, djelovanju i ponašanju moralnih načela i načela profesionalne etike pri čemu zaposlenici Sastavnice prilikom potpisivanja ugovora o radu svojim potpisom prihvaćaju Etički kodeks Sastavnice te se obvezuju na djelovanje i ponašanje u skladu s njim;
- za povrede radnih obveza kao i za povrede etičkog kodeksa (bilo Etičkog kodeksa Sveučilišta ili Etičkog kodeksa Sastavnice) zaposlenici koji obavljaju sveučilišnu djelatnost odnosno zaposlenici Sastavnice stegovno odgovaraju;
- u slučajevima teških povreda etičkog kodeksa znanstveno zvanje može se oduzeti.

14.2. Nadalje, uvidom u relevantne odredbe mjerodavnog prava (točke od 10. do 12. obrazloženja ove odluke) Ustavni sud utvrdio je da nema normativnog uporišta za zaključak o mogućnosti podnošenja bilo kakvog pravnog lijeka u smislu žalbene procedure ili upravnog spora u odnosu na osporeno Mišljenje. Naime, ni ZoZDiVO ni

Statuti i spomenuti etički kodeksi kao i Poslovnik Etičkog povjerenstva ne sadrže odredbe o pravnom lijeku protiv mišljenja Etičkog povjerenstva. Čak štoviše, prema članku 2. stavku 5. Etičkog kodeksa Sveučilišta izričito je propisano da mišljenje dano u postupku uređenom Etičkim Kodeksom Sveučilišta nije upravni akt.

15. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud utvrđuje da je osporeno Mišljenje, protiv kojeg nije dopušten pravni lijek, donijelo općim aktom predviđeno tijelo pravne osobe s javnim ovlastima to jest tijelo koje u pogledu djelovanja iz područja svojeg djelokruga ostvaruje prerogative vlasti odnosno one ovlasti koje proizlaze iz djelatnosti fakulteta (sastavnice Sveučilišta) kao javne službe. Drugim riječima, akt etičkog povjerenstva donesen u formi i pod nazivom "mišljenje" po svojoj pravnoj naravi ima karakter autoritativnog i jednostranog akta kojim se rješava pojedinačni konkretan slučaj.

Jednako tako, Ustavni sud iz prethodno navedenog zaključuje da je obveza pridržavanja profesionalnih i moralnih načela sadržanih u Etičkom kodeksu Sveučilišta odnosno Sastavnice pravna obveza budući da je Etički Kodeks Sveučilišta odnosno Etički kodeks (i Poslovnik Etičkog povjerenstva) Sastavnice opći akt koji obvezuje na djelovanje i ponašanje u skladu s njim. Iz citiranih odredaba mjerodavnog prava jasno proizlazi da kršenje Etičkog kodeksa Sveučilišta i Etičkog kodeksa Sastavnice predstavlja ujedno i povredu ugovorom preuzetih obveza zaposlenika kao povredu obveza iz radnog odnosa, dok u slučaju teške povrede etičkog kodeksa može imati i za podnositelja ima, kako je to razvidno iz podneska podnositelja od 18. listopada 2018., daljnju posljedicu – moguće pokretanje upravnog postupka oduzimanja znanstvenog zvanja.

15.1. Slijedom svega navedenog, ocjena je Ustavnog suda da osporeno Mišljenje predstavlja akt kojim je odlučeno o obvezama podnositelja iz članka 62. Ustavnog zakona i da je ustavna tužba dopuštena.

B. O osnovanosti ustavne tužbe

16. Prigovori ustavne tužbe u odnosu na meritum spora mogu se podijeliti na one o povredi prava na pravično suđenje (formalni nedostaci glede imenovanja i sastava Etičkog povjerenstva, prigovor presuđene pravne stvari, nemogućnost podnositelja da sudjeluje u postupku pred Etičkim povjerenstvom te prigovori o arbitrarnom postupanju Etičkog povjerenstva), zatim na prigovore o povredi prava na žalbu (članak 18. stavak 1. Ustava) i ustavnog prava zajamčenog člankom 19. stavkom 2. Ustava te na one kojima se obrazlaže zašto postupak u povodu molbe od 7. studenoga 2017. predstavlja (daljnju) povredu časti i ugleda podnositelja (članak 35. Ustava).

16.1. Prije upuštanja u ocjenu razloga o povredama označenih ustavnih prava, Ustavni sud prethodno napominje da je dopisom od 17. rujna 2018. od Etičkog povjerenstva, kao tijela koje je donijelo osporeni akt, zatražio dostavu cjelokupnog spisa radi rješavanja ustavne tužbe.

S obzirom na to da nadležno tijelo nije postupilo po zahtjevu Ustavnog suda i ispunilo svoju ustavnu obvezu iz članka 70. Ustavnog zakona, Ustavni sud je odgovarajući na dopis Sastavnice od 27. rujna 2018., dopisom od 4. listopada 2018. Sastavnicu jasno

upozorio da je tijelo koje je donijelo osporeni akt dužno Ustavnom sudu dostaviti sve spise koji se odnose na predmet ustavne tužbe te je nadležno tijelo ponovno pozvao da dostavi cjelokupni spis.

Dopisom Sastavnice od 15. listopada 2018. Ustavnom sudu dostavljene su u točki 3. obrazloženja ove odluke navedene kopije pojedinih dokumenata pa Ustavnom sudu nije preostalo drugo nego svoju ocjenu o osnovanosti navoda ustavne tužbe donijeti na temelju dokumentacije koja mu je dostavljena.

a) Pravo na pravično suđenje (članak 29. stavak 1. Ustava)

17. Članak 29. stavak 1. Ustava glasi:

"Članak 29.

Svatko ima pravo da ... sud pravično ... odluči o njegovima pravima i obvezama ...

(...)"

17.1. Člankom 29. stavkom 1. Ustava zajamčeno je pravo na pravično suđenje. Sadržaj tog ustavnog prava ograničen je na jamstva pravičnog suđenja, pa Ustavni sud ispituje eventualno postojanje povreda u postupcima pred sudovima i na temelju toga ocjenjuje je li postupak bio vođen na način koji je podnositelju osigurao pravično suđenje.

Jednako tako, ustavno pravo na pravično suđenje jamči zaštitu od arbitrarnosti u odlučivanju sudova i drugih državnih tijela. Obrazloženja sudskih odluka, odnosno odluka drugih nadležnih tijela koja ne sadrže relevantne i dostatne razloge za ocjenu kakva je odlukom dana, upućuju na zaključak o arbitrarnosti u postupovnom i/ili materijalnopravnom smislu.

Konačno, jedan od aspekata prava na pošteno (pravično) suđenje je i pravo na procesnu ravnopravnost (*equality of arms* - "jednakost oružja"). Prema tom načelu, svaka od stranaka treba imati razumnu mogućnost da u postupku brani svoja prava pod uvjetima koji ga ne stavljaju u bitno nepovoljniji položaj u odnosu na njenog protivnika.

1. Imenovanje i sastav Etičkog povjerenstva

18. Uvidom u Odluku koju je podnositelj dostavio u prilogu ustavne tužbe, razvidno je da je Etičko povjerenstvo, na temelju članka 30. Etičkog kodeksa Sveučilišta, imenovala dekanica uz suglasnost Fakultetskog vijeća na redovitoj sjednici održanoj 21. veljače 2018.

Točkom I. izreke Odluke imenovano je pet članova Etičkog povjerenstva te njihovi zamjenici, svi iz reda profesora odnosno samostalnih predavača na fakultetu (docenti).

Točkom IV. izreke Odluke, Tea Radović imenovana je za članicu i Tea Miroslavić za zamjenicu članice Etičkog povjerenstva za slučaj ako se mišljenje traži u vezi s pitanjem koje se tiče ponašanja studenata ili je pitanje od neposredne važnosti za studente.

A. Imenovanje Etičkog povjerenstva

18.1. Člankom 30. stavkom 1. Etičkog kodeksa Sveučilišta propisano je da etička povjerenstva sastavnica imenuje dekan uz suglasnost stručnog vijeća sastavnice na rok od četiri godine.

Člankom 17. stavkom 1. Etičkog kodeksa Sastavnice (v. točku 12.1. obrazloženja ove odluke) propisano je da etičko povjerenstvo imenuje Fakultetsko vijeće Sastavnice iz reda nastavnika i studenata Sastavnice.

Iz navedenog, proizlazi da Etički kodeks Sastavnice nije u suglasnosti s Etičkim kodeksom Sveučilišta pa Ustavni sud primjećuje da Sastavnica svoj Etički kodeks nije uskladila s Etičkim kodeksom Sveučilišta.

Imajući u vidu članak 28. Etičkog kodeksa Sveučilišta (v. točku 11.1. obrazloženja ove odluke) i dužnost Sastavnice da brine za ostvarenje Etičkog kodeksa Sveučilišta, Ustavni sud utvrđuje da je Etičko povjerenstvo koje je donijelo osporeno Mišljenje bilo pravilno imenovano.

B. Sastav Etičkog povjerenstva

18.2. Člankom 112. stavkom 13. ZoZDiVO-a (zadnja rečenica tog stavka) propisano je da je na visokim učilištima najmanje jedan član etičkog povjerenstva student (v. točku 10. obrazloženja ove odluke).

Člankom 30. stavkom 2. Etičkog kodeksa Sveučilišta (v. točku 11.1. obrazloženja ove odluke) propisano je da se u slučaju ako se mišljenje traži u vezi s pitanjem koje se tiče ponašanja studenata ili je pitanje od neposredne važnosti za studente, povjerenstvo proširuje za dva člana koji se imenuju iz reda studenata.

Člankom 17. stavkom 4. Etičkog kodeksa Sastavnice (v. točku 12.1. obrazloženja ove odluke) propisano je da je jedan član etičkog povjerenstva student.

Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud utvrđuje da je Etičko povjerenstvo bilo sastavljeno u očiglednoj suprotnosti s prisilnim propisom ZoZDiVO-a.

2. Postojanje mišljenja nadležnog etičkog tijela u ovoj pravnoj stvari i arbitrarno (samovoljno) odlučivanje Etičkog povjerenstva

A. Mišljenje *ad hoc* Etičkog povjerenstva Sveučilišta u Zagrebu

19. U ustavnoj tužbi podnositelj ističe kako je o povredama Etičkog kodeksa Sveučilišta iz prijave iz 2011. godine, a koja je predmet molbe od 7. studenoga 2017. u povodu koje je proveden postupak u kojem je doneseno osporeno Mišljenje, već odlučeno mišljenjem *ad hoc* Etičkog povjerenstva Sveučilišta u Zagrebu klasa: 602-04/11-17/3, ur.broj: 380-004/093-11-16 od 4. travnja 2012. (u daljnjem tekstu: Mišljenje od 4. travnja 2012.).

19.1. Mjerodavni dio obrazloženja Mišljenja od 4. travnja 2012. – koje je Mišljenje prihvatio Etički savjet Sveučilišta u Zagrebu svojim aktom od 27. srpnja 2012. ("Obavijest"), glasi:

"MIŠLJENJE

Povjerenstvo smatra da se u dostavljenim predmetima ne radi o plagijatu ili njegovim pojavnim oblicima.

Također, navodimo da se pitanje višestrukog objavljivanja rezultata znanstvenog istraživanja ne može izjednačiti s plagijatom, a kao takav ne navodi se ni u Etičkom kodeksu Sveučilišta u Zagrebu koji je temelj rada Povjerenstva. Nadalje, dvostruko objavljivanje smatramo neprihvatljivim, ukoliko je isto napravljeno suprotno pravilima struke. Radi li se u nekom konkretnom slučaju uistinu o višestrukom objavljivanju istoga znanstvenog rezultata može procijeniti jedino povjerenstvo odgovarajuće sastavnice Sveučilišta, tj. povjerenstvo sastavljeno od osoba dobro upućenih u odgovarajuće znanstveno područje i konkretnu znanstvenu problematiku. U nekim slučajevima takvo objavljivanje je dopušteno, ali uz minimalan uvjet navođenja prethodne publikacije. Zbog nepoznavanja običaja struke, ovo Povjerenstvo nije u mogućnosti procijeniti radi li se ovdje o dvostrukom objavljivanju koje bi odudaralo od uvriježene prakse u specifičnom području."

19.2. Iz osporenog Mišljenja proizlazi da je Etičko povjerenstvo na sjednicama 11. lipnja 2018., 2. srpnja 2018. i 9. srpnja 2018. raspravljalo o molbi prijavitelja od 7. studenoga 2017. u kojoj se predlaže da se pokrene postupak u povodu njihove prijave od 9. veljače 2011.

Proizlazi također da je Etičko povjerenstvo zauzelo stajalište da se ne može očitovati o prijavljenim neetičnim postupcima počinjenim prije no što je donesen Etički kodeks Sveučilišta (15. svibnja 2007.), već samo o onim počinjenim nakon što je isti donesen, konkretno, i o povredi članka 17. Etičkog kodeksa Sveučilišta (v. točku 11.1. obrazloženja ove odluke) koja se odnosi na navođenje rezultata istraživanja koja nisu provedena u razdoblju u kojemu se projekt odvijao (bugarski prijevod i izdanje knjige *Etika i bioetika*).

Nadalje, iz obrazloženja osporenog Mišljenja razvidno je da je Etičko povjerenstvo kao "najveću" povredu Etičkog kodeksa Sveučilišta od strane podnositelja ocijenilo povredu članka 10. stavka 4. Etičkog kodeksa Sveučilišta. U tom smislu podnositelju je kao "flagrantno kršenje" spomenutog članka Etičkog kodeksa Sveučilišta na teret stavljena činjenica da je pred Općinskim kaznenim sudom u Zagrebu privatnom tužbom protiv prijavitelja pokrenuo kazneni postupak zbog kaznenog djela klevete.

Konačno, Etičko povjerenstvo osporenim Mišljenjem utvrdilo je da je podnositelj počinio i povredu članka 12. stavka 2. Etičkog kodeksa Sveučilišta jer je "umjesto da se sam očituje ili očitovanje preda u pismenom obliku, na sastanak Etičkog povjerenstva 2. srpnja poslao svog opunomoćenika ... koji nije član sveučilišne zajednice, a koji je - na zahtjev Predsjednice Etičkog povjerenstva da napusti sjednicu jer nije riječ o sudu niti ikakvom upravnom postupku, pa na njoj nema pravo ni prisustvovati bez nazočnosti osobe kojoj je opunomoćenikom, ni govoriti bilo što što se ne tiče očitovanja o meritumu prijave - verbalnim napadima o pravničkoj nekompetenciji pokušao zastrašiti članove povjerenstva".

Slijedom navedenog, razvidno je da osporenim Mišljenjem, unatoč sadržaju "Molbe" prijavitelja za pokretanje postupka upućene dekanici Sastavnice 7. studenoga 2017., podnositelju nije stavljena na teret povreda Etičkog kodeksa Sveučilišta glede koje je odlučivalo *ad hoc* Etičko povjerenstvo Sveučilišta u Zagrebu u Mišljenju od 4. travnja

2012. koje je prihvatio i Etički savjet Sveučilišta u Zagrebu. Naime, iz Mišljenja od 4. travnja 2012. jasno proizlazi da se *ad hoc* Etičko povjerenstvo Sveučilišta u Zagrebu nije posebno izjašnjavalo o problematici tzv. višestrukog objavljivanja, ocjenjujući da pitanje - radi li se u nekom konkretnom slučaju o višestrukom objavljivanju istog znanstvenog rezultata - "može procijeniti jedino ... povjerenstvo sastavljeno od osoba dobro upućenih u odgovarajuće znanstveno područje i konkretnu znanstvenu problematiku".

B. Arbitrarno (svojevoljno) postupanje Etičkog povjerenstva

19.3. U odnosu na obrazloženje osporenog Mišljenja glede povrede članka 17. Etičkog kodeksa Sveučilišta, ocjena je Ustavnog suda da je ono arbitrarno odnosno da ne sadrži relevantne i dostatne razloge za ocjenu kakva je iznesena.

Naime, Etičko povjerenstvo na stranici 3. osporenog Mišljenja iznosi tvrdnju da je podnositelj "kako iz prijave ishodi" u bugarskom prijevodu i izdanju knjige *Etika i bioetika* istu proširio za dva nova članka, a koju knjigu je podnositelj naveo kao novu publikaciju za izbor u zvanje redovnog profesora u trajnom zvanju 2010. godine "premda se preko pedeset posto njezina sadržaja već, kako se u prijavi navodi vrednovalo u čak dvama prethodnim izborima". Međutim, u nastavku obrazloženja osporenog Mišljenja Etičko povjerenstvo nije obrazložilo na temelju kojih navoda odnosno podataka, osim navoda i podataka iz dodatnog očitovanja prijavitelja, je donijelo ovakav zaključak. Primjerice, iz obrazloženja osporenog Mišljenja ne proizlazi jesu li članovi Etičkog povjerenstva pregledali sporne radove odnosno ukoliko nisu, zašto su smatrali da to nije potrebno niti da je Etičko povjerenstvo sukladno članku 34. Etičkog kodeksa Sveučilišta zatražilo očitovanja i razjašnjenja od zainteresiranih osoba. Navedeno također ne proizlazi niti iz dokumentacije koju je Sastavnica dostavila Ustavnom sudu. Jednako tako, iz obrazloženja osporenog Mišljenja ne proizlazi je li, i ako nije zašto to nije smatralo relevantnim, Etičko povjerenstvo prilikom donošenja osporenog Mišljenja uzelo u obzir navode Mišljenja od 4. travnja 2012. kao i navode iz mjerodavnog dijela obrazloženja pravomoćne presude Općinskog kaznenog suda u Zagrebu broj: 29. K-40/11 od 4. srpnja 2013. (čiji sadržaj Etičkom povjerenstvu nije mogao ostati nepoznat jer je Etičko povjerenstvo podnositelju stavilo na teret povredu Etičkog kodeksa Sveučilišta zbog podnošenja privatne tužbe zbog klevete) o tome da je nadležni sud utvrdio "dokazanim da predmetni, apostrofirani navodi prijave nisu istiniti, što je sljedeće bitno obilježje ... klevete" (v. stranice 27. i 28. obrazloženja presude Općinskog kaznenog suda u Zagrebu od 4. srpnja 2013.).

Konačno, Ustavni sud primjećuje da je *ad hoc* Etičko povjerenstvo Sveučilišta u Zagrebu u Mišljenju od 4. travnja 2012. navelo da se "pitanje višestrukog objavljivanja rezultata znanstvenoga istraživanja ne može izjednačiti s plagijatom" i da se "kao takav ne navodi ... u Etičkom kodeksu Sveučilišta u Zagrebu koji je temelj rada Povjerenstva". Također, navelo je da je u nekim slučajevima, uz minimalan uvjet navođenja prethodne publikacije, višestruko objavljivanje "dopušteno". Ustavni sud utvrđuje da obrazloženje osporenog Mišljenja ne sadrži razloge zbog čega ovi navodi *ad hoc* Etičkog povjerenstva Sveučilišta u Zagrebu nisu uzeti u obzir prilikom donošenja osporenog Mišljenja niti sadrži jasne i provjerljive razloge o nedopuštenosti takvih postupaka prema pravilima struke Sastavnice.

19.4. Nadalje, postupak pred etičkim povjerenstvom sastavnice pokreće se zahtjevom dekana sastavnice (po vlastitoj inicijativi ili na prijedlog drugih tijela ili članova sveučilišne zajednice) za davanje mišljenja o sukladnosti određenog djelovanja ili ponašanja s načelima i pravilima Etičkog kodeksa Sveučilišta (članak 33. stavci 1. i 2. Etičkog kodeksa Sveučilišta).

Ustavni sud ne može ne primijetiti da je, osim povrede članka 17. Etičkog kodeksa Sveučilišta (navedene u "dodatnom očitovanju" prijavitelja od 15. lipnja 2011.) izričito istaknute u zahtjevu dekanice Sastavnice za davanjem osporenog mišljenja, Etičko povjerenstvo podnositelju stavilo na teret i kršenje članaka 10. stavka 4. i 12. stavka 2. Etičkog kodeksa Sveučilišta, iako navedene povrede prijavitelji nisu naveli ni u prijavi iz 2011. ni u dodatnom očitovanju od 15. lipnja 2011. (u dodatnom očitovanju prijavitelj su samo izvijestili Etički savjet Sveučilišta da je podnositelj protiv prijavitelja pokrenuo kazneni postupak zbog kaznenog djela klevete no nisu zatražili da se navedeno postupanje utvrdi kao povreda Etičkog kodeksa Sveučilišta), kao ni u molbi za pokretanje postupka od 7. studenoga 2017.

Jednako tako, u zahtjevu za davanjem mišljenja dekanica Sastavnice je Etičkom povjerenstvu predložila da:

> "... razmotri počinjenje povrede Etičkog kodeksa Sveučilišta u Zagrebu od strane prof.dr.sc. Ante Čovića ... i to:
> članak 17., članak 18., članak 19. Stavak 5 i članak 20. Etičkog kodeksa Sveučilišta u Zagrebu, te članak 10. Etičkog kodeksa nastavnika, suradnika i znanstvenika Filozofskog fakulteta."

Iz navedenog dakle proizlazi da je Etičko povjerenstvo osporenim Mišljenjem, u dijelu koji se odnosi na povredu članaka 10. stavka 4. i 12. stavka 2. Etičkog kodeksa Sveučilišta, utvrdilo postojanje povrede Etičkog kodeksa Sveučilišta, iako to nisu zatražili ni prijavitelji ni dekanica Sastavnice u zahtjevu od 30. travnja 2018. Također, iz dokumentacije koja je dostavljena Ustavnom sudu ne proizlazi da je zahtjev za mišljenjem o eventualnim povredama navedenih odredaba Etičkog kodeksa Sveučilišta dekanica Sastavnice podnijela na vlastitu inicijativu.

Pored navedenog, iz osporenog Mišljenja jasno proizlazi da je Etičko povjerenstvo osporeno Mišljenje donijelo na temelju članka 79. stavka 2. Statuta Sveučilišta u Zagrebu (v. točku 11. obrazloženja ove odluke) i članka 34. stavka 6. Etičkog kodeksa Sveučilišta kojim je, kako je to samo povjerenstvo izričito navelo u obrazloženju osporenog Mišljenja (stranica 2. obrazloženja osporenog Mišljenja), propisano da etičko povjerenstvo svoje mišljenje donosi "isključivo na temelju navoda iz prijave i očitovanja onih koji su prijavljeni".

Slijedom svega navedenog, nejasno je na temelju koje je konkretne odredbe (Etičkog kodeksa ili drugog općeg akta Sveučilišta odnosno Sastavnice) Etičko povjerenstvo odlučilo o povredi članaka 10. stavka 4. i 12. stavka 2. Etičkog kodeksa Sveučilišta i u tom smislu donijelo mišljenje. Zbog navedenog, Ustavni sud ocjenjuje da je i u tom dijelu obrazloženje osporenog Mišljenja glede bitne okolnosti nedostatno i neutemeljeno te upućuje na zaključak o arbitrarnom odnosno samovoljnom postupanju Etičkog povjerenstva.

Podredno, sve i da je Etičko povjerenstvo moglo meritorno razmatrati i odlučiti o povredama članaka 10. stavka 4. i 12. stavka 2. Etičkog kodeksa Sveučilišta, Ustavni sud utvrđuje da obrazloženje osporenog Mišljenja i u tom dijelu upućuje na arbitrarno postupanje Etičkog povjerenstva.

Ustavni sud ponovno ukazuje da Sastavnica Ustavnom sudu nije dostavila zapisnike s održanih sjednica Etičkog povjerenstva pa tako ni zapisnik sa sjednice održane 2. srpnja 2018. Jednako tako, Sastavnica Ustavnom sudu nije dostavila ni "Podnesak" punomoćnika podnositelja na koji se Etičko povjerenstvo poziva u obrazloženju osporenog Mišljenja. Stoga, ocjenu o tome je li u konkretnom slučaju došlo do uznemiravanja članova Etičkog povjerenstva Ustavni sud mogao je donijeti samo na temelju navoda Etičkog povjerenstva, kao tijela koje je donijelo osporeno Mišljenje.

19.4.1. Člankom 10. stavkom 4. Etičkog kodeksa Sveučilišta propisano je da u svakom slučaju u kojem postoji neslaganje pri tumačenju i primjeni načela Etičkog kodeksa Sveučilišta, članovi sveučilišne zajednice obvezni su nastojati da se sporna pitanja najprije riješe unutar sredine u kojoj je do povrede došlo ili kod mjerodavnih tijela Sveučilišta te da obraćanje tijelima izvan Sveučilišta treba ograničiti na slučajeve u kojima je to primjereno i nužno.

Osporenim Mišljenjem podnositelju je stavljeno na teret da je postupio protivno navedenom članku Etičkog kodeksa Sveučilišta jer je (kao prvotužitelj) Općinskom kaznenom sudu u Zagrebu protiv prijavitelja podnio privatnu tužbu zbog kaznenog djela klevete. Navedeno postupanje podnositelja je prema ocjeni Etičkog povjerenstva ujedno dovelo i "do izravne ugroze" članka 2. stavka 1. Etičkog kodeksa Sveučilišta kojim je propisana svrha Etičkog kodeksa Sveučilišta.

Ustavni sud prije svega primjećuje da se članak 10. stavak 4. Etičkog kodeksa Sveučilišta odnosi na slučajeve interpretativnih prijepora u primjeni načela Etičkog kodeksa Sveučilišta dok je svrha kaznenog progona izricanje kaznenopravne sankcije za ona ponašanja kojima se povrjeđuju ili ugrožavaju osobne slobode i prava čovjeka. S tim u vezi Ustavni sud, na osnovi sadržaja kaznene presude drži posve razvidnim da u konkretnom slučaju podnošenja privatne tužbe nije bila riječ o "neslaganju pri tumačenju načela etičkog kodeksa", nego o prijavi protiv podnositelja dostavljenoj na adrese 13 tijela i institucija, uključivo i resornom ministru, u kojoj se podnositelju izravno imputira ozbiljna znanstvena prijevara, iznošenje lažnih podataka i namjerno lažno prikazivanje znanstvenih rezultata i publikacija s ciljem obmanjivanja znanstvene zajednice i tijela nadležnih za provedbu izbora u zvanje, a radi omogućavanja podnositelju da nezasluženo znanstveno napreduje sa svim pripadajućim zakonskim pravima i društvenim beneficijama.

Člankom 2. stavkom 3. Etičkog kodeksa Sveučilišta propisano je da postupci propisani Etičkim kodeksom Sveučilišta nisu alternativa za građanske, kaznene, upravne i stegovne (disciplinske) postupke uređene zakonima, drugim propisima i aktima Sveučilišta i njegovih sastavnica. Člankom 4. Etičkog Kodeksa Sveučilišta kao jedno od temeljnih načela i pravila Etičkog kodeksa Sveučilišta propisano je načelo mirnog uživanja prava koje obvezuje Sveučilište da svakom članu sveučilišne zajednice mora osigurati uživanje svih ljudskih prava koja se ostvaruju unutar sveučilišne zajednice te poštovanje prava zajamčenih Ustavom i zakonima Republike Hrvatske. Ova prava članova sveučilišne zajednice, međutim, nisu apsolutna i svako

ograničenje tih prava mora biti razmjerno ciljevima Sveučilišta i u mjeri u kojoj je to prijeko potrebno (članak 4. stavak 2. Etičkog kodeksa Sveučilišta).

Imajući u vidu sve navedeno, Ustavni sud utvrđuje da Etički kodeks Sveučilišta ne propisuje zabranu vođenja građanskih, kaznenih i drugih postupaka radi zaštite osobnih sloboda i prava čovjeka. Dapače, obvezuje Sveučilište da svakom članu sveučilišne zajednice osigura uživanje svih prava koje se ostvaruju unutar sveučilišne zajednice te prava zajamčenih Ustavom i zakonima Republike Hrvatske. Podsjeća se da je jedno od temeljnih ljudskih prava čija je pravna zaštita zajamčena Ustavom pravo svakoga na štovanje njegovog dostojanstva, ugleda i časti (članak 35. Ustava). Pored navedenog, iz obrazloženja osporenog Mišljenja ne proizlaze relevantni i dostatni razlozi zbog kojih je Etičko povjerenstvo ocijenilo da bi ograničenje prava podnositelja da pokrene i vodi kazneni postupak radi zaštite svoje časti ili ugleda bilo razmjerno cilju Sveučilišta i u mjeri koja je potrebna radi zaštite cilja koji se ograničenjem želio postići. Konačno, osim pukog citiranja sadržaja članka 12. stavka 2. Etičkog kodeksa Sveučilišta o tome što prema Etičkom kodeksu Sveučilišta pojam *"Uznemiravanja"* predstavlja, Etičko povjerenstvo nije iznijelo nikakve druge razloge zbog kojih je ocijenilo da je pokretanje i vođenje postupka zbog kaznenog djela klevete od strane podnositelja u konkretnom slučaju dovelo do "uznemiravanja kolega". S obzirom na sadržaj i sve ranije istaknute okolnosti u vezi s prijavom protiv podnositelja koji je reagirao podnošenjem privatne tužbe, Etičko povjerenstvo je bilo dužno ocijeniti i izložiti razloge o primjerenosti i nužnosti takvog postupka s aspekta članka 10. stavka 4. Etičkog kodeksa Sveučilišta koji propis je Etičko povjerenstvo načelno ocijenilo relevantnim pri donošenju osporenog Mišljenja.

U vezi s povredom članka 12. stavka 2. Etičkog kodeksa Sveučilišta, Ustavni sud primjećuje, a što je razvidno iz samog obrazloženja osporenog Mišljenja, da je eventualni čin uznemiravanja članova Etičkog povjerenstva počinio punomoćnik podnositelja kada je pristupio na sjednicu Etičkog povjerenstva održanu 2. srpnja 2018., a ne podnositelj osobno. Jednako tako, kao čin uznemiravanja odnosno povredu članka 12. stavka 2. Etičkog kodeksa Sveučilišta, Etičko povjerenstvo ocijenilo je upućivanje "Podneska" odvjetničkog društva u kojemu je zaposlen punomoćnik podnositelja članovima Etičkog povjerenstva kojim se osporava udaljavanje punomoćnika podnositelja sa sjednice održane 2. srpnja 2018.

Iz svega navedenog, Ustavni sud zaključuje da iz osporenog Mišljenja nedvojbeno proizlazi da je podnositelju stavljena na teret povreda Etičkog kodeksa Sveučilišta počinjena samim sadržajem prigovora istaknutih u postupku i drugih procesnih dispozicija, odnosno samog načina obrane u postupku, a koju on osobno nije poduzeo, a što posljedično može rezultirati pokretanjem stegovnog postupka kao i postupka oduzimanja znanstvenog zvanja. Jednako tako, iz obrazloženja osporenog Mišljenja nije razvidno ni na temelju koje odredbe Etičkog kodeksa Sveučilišta ili nekog drugog općeg akta Sveučilišta ili Sastavnice podnositelju ne bi bilo dopušteno da se podnescima očituje o tijeku postupka pred Etičkim povjerenstvom, kao i da ističe prigovore pozivom na propisana postupovna pravila kogentne naravi.

3. Sudjelovanje podnositelja u postupku pred Etičkim povjerenstvom

20. U ustavnoj tužbi podnositelj upire na povredu prava na pravično suđenje, u aspektu povrede načela "jednakosti oružja". Povredu ovog aspekta prava na pravično suđenje obrazlaže tvrdnjama da je predsjednica Etičkog povjerenstva s "paušalnim obrazloženjem" neosnovano uskratila punomoćniku podnositelja da prisustvuje sjednici Etičkog povjerenstva održanoj 2. srpnja 2018. Čak štoviše, ukazuje da mu je osporenim Mišljenjem stavljeno na teret kao jedna od povreda Etičkog kodeksa Sveučilišta upućivanje podneska kojim se podnositelj posebno očitovao o takvoj uskrati prava na zastupanje.

20.1. Člankom 7. stavkom 1. Etičkog kodeksa Sveučilišta ("*Načelo jednakosti i pravednosti*") propisano je da je Sveučilište dužno osigurati uvjete za ostvarivanje načela jednakosti i pravednosti.

Člankom 10. stavkom 3. Etičkog kodeksa Sveučilišta propisano je da se u svim postupcima koji se odnose na ostvarenje načela i pravila iz Etičkog kodeksa Sveučilišta ili su u vezi s njima, članovima sveučilišne zajednice pravima i interesima kojih je riječ treba osigurati mogućnost sudjelovanja u postupku, pravo da se izjasne o relevantnim navodima i iznesu svoje argumente te ravnopravan položaj u postupku u odnosu prema drugim sudionicima koji se nalaze u istom ili usporedivom položaju.

20.2. Kao što je već prethodno utvrđeno (v. točku 19.4. obrazloženja ove odluke), punomoćniku podnositelja nije bilo omogućeno da prisustvuje sjednici Etičkog povjerenstva održanoj 2. srpnja 2018., što je ujedno, kao i upućivanje podneska kojim se podnositelj očitovao o uskrati sudjelovanja punomoćniku, ocijenjeno kao povreda članaka 10. stavka 4. i 12. stavka 2. Etičkog kodeksa Sveučilišta. S obzirom na navedeno, Ustavni sud je u nastavku obrazloženja ove odluke razmotrio i relevantne odredbe Ustava i Zakona o odvjetništvu ("Narodne novine" broj 9/94., 117/08., 50/09., 75/09. i 18/11.) o pravu na pružanju pravne pomoći.

Člankom 27. Ustava odvjetništvo je određeno kao samostalna i neovisna služba koja, u skladu sa zakonom, svakome osigurava pravnu pomoć.

Člankom 1. Zakona o odvjetništvu propisano je da odvjetništvo, kao neovisna i samostalna služba, osigurava pružanje pravne pomoći fizičkim i pravnim osobama u ostvarivanju i zaštiti njihovih prava i pravnih interesa. Člankom 3. istoga Zakona propisano je da odvjetnici smiju pružati sve oblike pravne pomoći a osobito (između ostalog) pisati podneske i zastupati stranke.

Imajući u vidu navedene odredbe Ustava, Zakona o odvjetništvu i posebno Etičkog kodeksa Sveučilišta jasno proizlazi da podnositelj ima pravo na punomoćnika u ostvarivanju i zaštiti svojih prava, a koji punomoćnik ima pravo ali i dužnost da u granicama zakona i dobivenih ovlasti poduzima sve što po njegovoj ocjeni može koristiti stranci kojoj pruža pravnu pomoć (članak 7. stavak 2. Zakona o odvjetništvu). Slijedom navedenog, ocjena je Ustavnog suda da je predsjednica Etičkog povjerenstva punomoćnika podnositelja nezakonito i suprotno članku 27. Ustava udaljila sa sjednice Etičkog povjerenstva.

Nadalje, Ustavni sud primjećuje da je obrazloženje osporenog Mišljenja u dijelu koji se odnosi na očitovanje o neetičnim postupcima za koje se podnositelja tereti, kontradiktorno i nerazumljivo. Naime, na stranici 2. obrazloženja osporenog Mišljenja najprije se navodi da nije udovoljeno zahtjevu podnositelja da mu se produži rok za očitovanje o meritumu spora, a zatim se na stranici 3. obrazloženja osporenog Mišljenja (treća rečenica drugog odlomka), kada se govori o prijavljenim neetičnim postupcima, navodi da "oni koji su prijavljeni u svojim očitovanjima nisu činjenično osporili" takva postupanja. Kada se ovome pridodaju prethodno navedeni navodi da je punomoćnik podnositelja udaljen sa sjednice Etičkog povjerenstva, Ustavni sud zaključuje da navodi Etičkog povjerenstva o tome da podnositelj "u svojim očitovanjima" nije činjenično osporio neetična postupanja za koja ga se tereti, nisu utemeljeni i razumno prihvatljivi.
Razlog zbog kojeg je punomoćnik podnositelja udaljen sa sjednice Etičkog povjerenstva (jer postupak pred Etičkim povjerenstvom nije "sud niti ikakav upravni postupak"), imajući u vidu mjerodavne odredbe Ustava, Zakona o odvjetništvu i Etičkog kodeksa Sveučilišta, nije ustavnopravno prihvatljiv. Naprotiv, ocjena je Ustavnog suda da Etičko povjerenstvo u slučaju podnositelja nije postupalo u skladu s člankom 7. i 10. stavkom 3. Etičkog kodeksa Sveučilišta i podnositelju osiguralo mogućnost sudjelovanja u postupku pred Etičkim povjerenstvom kako bi se izjasnio o relevantnim navodima o neetičnom postupanju za kojeg ga se tereti te iznio svoje argumente. Jednako tako, podnositelju je Etičko povjerenstvo propustilo u postupku osigurati ostvarivanje načela jednakosti i pravednosti kao jednog od temeljnih načela Etičkog kodeksa Sveučilišta.

Konačna ocjena Ustavnog suda o povredi ustavnog prava na pravično suđenje

21. Imajući u vidu utvrđenja navedena u točkama od 17. do 20. obrazloženja ove odluke, Ustavni sud ocjenjuje da postupak koji je prethodio ustavnosudskom postupku, razmatran kao cjelina, nije bio vođen na način da je podnositelju osigurao pravično suđenje i da je podnositelju u postupku pred Etičkim povjerenstvom povrijeđeno ustavno pravo zajamčeno člankom 29. stavkom 1. Ustava.

b) Pravo na žalbu (članak 18. stavak 1. Ustava) i sudska kontrola zakonitosti pojedinačnih akata upravnih vlasti i tijela koja imaju javne ovlasti (članak 19. stavak 2. Ustava)

22. Člankom 18. stavkom 1. Ustava jamči se pravo na žalbu protiv pojedinačnih pravnih akata donesenih u postupku prvog stupnja pred sudom ili drugim ovlaštenim tijelom.

Člankom 19. stavkom 2. Ustava jamči se sudska kontrola zakonitosti pojedinačnih akata upravnih vlasti i tijela koja imaju javne ovlasti.

22.1. Već je spomenuto (v. točku 14.2. obrazloženja ove odluke) da materijalni propisi mjerodavni za slučaj podnositelja ne predviđaju mogućnost izjavljivanja žalbe ili nekog drugog pravnog lijeka (ili pokretanja drugog postupka) protiv osporenog Mišljenja. Iz navedenog razloga, Ustavni sud prihvaća navode podnositelja o tome da se "nameće ... stav kako bi se Mišljenje Etičkog povjerenstva imalo prihvatiti kao

apsolutno", što je s aspekta zaštite ustavnih prava zajamčenih člankom 18. stavkom 1. i 19. stavkom 2. Ustava, ustavnopravno neprihvatljivo.

Naime, načelo vladavine prava zahtijeva da postupanje tijela koje *iure imperii* donosi autoritativni akt bude podvrgnuto pravu i podčinjeno načelu zakonitosti jer je jedino time moguće zajamčiti da će sporni akt biti instrument i sredstvo ostvarenja pravne norme, a ne osobne volje konkretnih donositelja "mišljenja" (članova etičkog povjerenstva). U državi vladavine prava izloženi princip kojim se izražava bit načela legaliteta "*non sub homine, sed sub lege*" mora biti primijenjen u svim vrstama postupanja iz domene javnog prava u kojima se na autoritativan način rješava jedan konkretan slučaj odnosno u kojima pravni učinak konačne odluke kao akta vlasti nastaje samo voljom nadređenog subjekta kao tijela - predstavnika pravne osobe s javnim ovlastima odnosno ustanove koja obavlja javnu službu.

Imajući u vidu narav postupka koji je prethodio ustavnosudskom postupku u kojem je podnositelj bio u subordiniranoj procesnoj poziciji spram tijela koje vodi postupak i autoritativnim aktom jednostrano odlučuje o tome je li u konkretnom slučaju došlo do kršenja etičkog kodeksa, Ustavni sud ocjenjuje da i u predmetima postupanja etičkih povjerenstava sastavnica Sveučilišta treba biti zadovoljen zahtjev poštovanja i primjenjivanja elementarnih standarda procesne korektnosti neovisno o tome hoće li adresat negativnog mišljenja biti posljedično izložen drugim postupcima koji mogu rezultirati narušavanjem ili čak dokidanjem njegovog radnopravnog ili stručno-znanstvenog statusa. Cijeneći pritom da akt Etičkog povjerenstva donesen u formi i pod nazivom "mišljenja" ima značaj ne samo samostalne pravne osnove za pokretanje daljnjih postupaka stegovne ili upravnopravne naravi, nego i sam po sebi – svojim donošenjem može rezultirati povredom ustavno zajamčenog prava iz članka 35. Ustava (kršenje etičkog kodeksa, po svojoj naravi, implicira nečasno ponašanje; vidi točku 23. obrazloženja ove odluke), Ustavni sud drži ustavnopravno nedvojbenim da postupanje Etičkog povjerenstva koje o kršenju Etičkog kodeksa Sveučilišta odlučuje kao o glavnoj stvari ne može biti izvan dosega ustavnog načela vladavine prava i tom načelu inherentnih civilizacijskih standarda koji sadrže jamstva nužna za ostvarivanje ideala vladavine prava.

22.2. Slijedom navedenog, Ustavni sud utvrđuje da su podnositelju povrijeđena ustavna prava zajamčena člancima 18. stavkom 1. i 19. stavkom 2. Ustava.

c) Pravo na zaštitu časti i ugleda (članak 35. Ustava)

23. U odnosu na povredu ovog ustavnog prava valja istaknuti da je svrha Etičkog kodeksa Sveučilišta promicanje etičnog ponašanja i vrijednosti sadržanih u njemu (članak 2. stavak 1. Etičkog kodeksa Sveučilišta). Drugim riječima, mišljenje etičkog povjerenstva o počinjenoj konkretnoj povredi etičkog kodeksa u svakom pojedinačnom slučaju nužno podrazumijeva akademski nečasno ponašanje počinitelja - člana sveučilišne zajednice.

Mišljenja etičkih povjerenstava sastavnica Sveučilišta o povredama Etičkog kodeksa Sveučilišta javno se objavljuju.

23.1. Podnositelj ustavne tužbe redoviti je profesor Sastavnice i prorektor Sveučilišta te član sveučilišne i akademske zajednice. Javno objavljenim osporenim

Mišljenjem podnositelj je prikazan kao osoba koja se nečasno ponašala, počinila prijevaru u znanosti i prijetila svojim kolegama i članovima Etičkog povjerenstva.

23.2. Uzimajući u obzir sve činjenice i istaknute konkretne okolnosti ovoga slučaja, a posebno utvrđenja iznesena u točkama od 17. do 23. obrazloženja ove odluke, ocjena je Ustavnog suda da je osporenim Mišljenjem podnositelju u njegovom profesionalnom i javnom djelovanju kao članu sveučilišne i akademske zajednice, povrijeđeno ustavno pravo zajamčeno člankom 35. Ustava.

Ustavni sud pritom ne dovodi u pitanje pravo etičkih povjerenstava da radi ostvarenja bitne svrhe etičkog kodeksa sukladno svom propisanom djelokrugu procesuiraju konkretna kršenja pravila i načela profesionalne etike, ali ističe da takvi postupci nisu i ne mogu biti izvan dosega načela vladavine prava i njemu inherentnih postupovnih pravila i pravnih standarda. U tom smislu i uloga Ustavnog suda u konkretnom slučaju ograničena je na ispitivanje jesu li učinci tumačenja i primjene mjerodavnih odredaba ZoZDiVO-a kao i općih akata Sveučilišta i Sastavnice u kontekstu okolnosti ovoga predmeta doveli do povrede ustavnih prava podnositelja ustavne tužbe.

24. Stoga je na temelju članaka 73. i 76. stavaka 1. i 2. Ustavnog zakona odlučeno kao u izreci.

PREDSJEDNICA VIJEĆA
Ingrid Antičević Marinović, v. r.

Dostava:
1. Odvjetničko društvo Mihočević & Bajs
   n. r. Mara Mihočevića, odvjetnika
   - za podnositelja
   Smičiklasova 18, 10000 Zagreb
2. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet
   Etičko povjerenstvo
   n. r. prof. dr. sc. Lade Čale Feldman, predsjednice
   Ivana Lučića 3, 10000 Zagreb
3. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet
   n. r. prof. dr. sc. Vesne Vlahović Štetić, dekanice
   Ivana Lučića 3, 10000 Zagreb
4. Centar za evidenciju i dokumentaciju Suda
5. Spis

Suglasnost ovog otpravka s izvornikom ovjerava
Pomoćnica glavnog tajnika Ustavnog suda
za ustavnosudsko poslovanje
Vladimira Vodanović